

Suomen talouskasvu hidastuu 2022 – yksityinen kulutus ei riitä kasvun pelastajaksi

Lasse Corin — Pääekonomisti, Aktia Pankki Oyj

Suomen talous kasvaa 3,3 prosenttia kuluvana vuonna, mutta kasvu hidastuu 2,3 prosenttiin vuonna 2022. Investoinnit ja kulutus tarjoavat piristysruiskeen talouteen. Maailmantalouden ja Suomen tärkeimpien vientimaiden talouskasvun hidastuminen lähitulevaisuudessa heijastuu vääjäämättä myös koti-Suomeen. Maailmalta kantautuu jo nyt huolestuttavia uutisia. Samalla emme odota kulutuksen patoutuneesta kysynnästä pelastajaa kasvulle. Rajoitteiden purku helpottaa talouden ahdinkoa, mutta rokote-kattavuushaasteet ja virusmuunnosten riskien luomat epävarmuustekijät hillitsevät luottamuksen täydellistä paluuta.

Vientiin vauhtia

Vientisektori nauttii vielä vientimaiden vahvasta taloudellisesta tilanteesta.

Suomen viennistä reilu puolet suuntautuu Euroopan Unionin alueelle, 15 % Yhdysvaltoihin ja 15 % Aasiaan. Näiden alueiden lähiajan myönteiset talousnäkymät hyödyttävät suomalaisia vientiyrityksiä. Tämä vire on näkynyt selvästi poikkeuksellisen ripeästi palautuneissa teollisuuden uusissa tilauksissa. Samanaikaisesti tilauskanta on kasvanut siinä määrin, että se koettiin viimeksi yhtä vahvaksi aikana ennen

kymmenen vuoden takaista finanssi-kriisiä.

Viennin kasvu kiihtyy selvästi vuoden 2021 loppua kohden ja odotamme koko vuoden viennin määrän kasvavan 3,9 prosenttia vuoden takaisesta. Vuonna 2022 kasvu kiihtyy 6,6 prosenttiin, jonka jälkeen kasvu hidastuu selvästi. Palveluvienti piristyy tavaravientiä ripeämmin ja palaa näin olleen ennen koronaa vallinneeseen trendiin.

”

Tuonti kasvaa vientiä nopeammin ensi ja sitä seuraava vuonna.

Tuonti kehittyi Suomessa samansuuntaisesti viennin kanssa. Tuontia kasvattaa kotitalouksien kulutuksen kasvu, vienti ja matkustamisen palautuminen. Odotamme tuonnin kasvavan vientiä hitaammin tänä ja ensi vuonna. Tuonti kasvaa vientiä nopeammin ensi ja sitä seuraava vuonna.

Yksityisen kulutuksen palautumisessa riskejä

Emme odota rajoitteiden purun tuovan tavaroiden kysyntään merkittävää positiivista lisätukea, vaan myönteinen muutos on pitkälti jo realisoitunut.

Kuluttajaluottamus on positiivisen työmarkkinakehityksen siivittämänä palautunut jo pandemiaa edeltäneelle tasolla. Samalla kotitalouksien säästöt ovat kasvaneet voimakkaasti, antaen tilaa kulutuksen kasvulle. Kotitalouksilla on siis ollut mahdollisuudet purkaa patoutunutta kysyntää tavarihin. Lisäksi kulutuksen kasvuodotusten riskit ovat koholla taloudellisen epävarmuuden lisääntyessä. Palveluiden kysyntä piristyy varmasti, kun viimeisistä

rajoitteista päästään, mutta pandemian aikana menetetyt palveluita ei korvata täysmääräisesti kasvattamalla palveluiden kulutusta. Esimerkiksi menetetyt ravintolaillallisia ja ulkomatkoja ei korvata täysmääräisesti uusilla matkoilla, vaan iso osa tästä on menetettyä kysyntää. On myös aiheellista kysyä, palautuuko matkailuelinkeino koronaa edeltäneelle tasolle ilmastokysymysten kyseenalaistaessa turismin ekoloogista kestävyttä.

Toimivista rokotteista huolimatta lopullista ratkaisua koronavirukseen ei ole. Uskomme tämän jättävän pienen epävarmuuden tunteen kuluttajiin ja näin ollen rajoittaen täysmääräistä palautumista.

Julkista kulutusta kasvattaa lähi-vuosina koronan myötä kertyneen hoitovelan ja hoitajonon lyhentäminen. Julkisen kulutuksen vuosikasvu hidastui merkittävästi viime vuonna, ja odotamme tämän kehityksen johtavan rekyyliin, joka näkyy kulutuksen kasvuna. Lisäksi julkisen sektorin kulutuksen pitkän ajan kasvu jatkuu väestön vanhenemisen seurauksena.

Asuinrakennus- investoinnit piristyvät yllättävän nopeasti

Talouden positiivinen vire heijastuu investointeihin, joiden odotamme kasvavan 2,4 prosenttia kuluvana vuonna ja kasvun vahvistuvan 3,5 prosenttiin ensi vuonna.

Tuotannolliset investoinnit koneisiin ja laitteisiin, sekä tilauskannan luoma positiivinen vire tukevat talouskasvua. Samalla kyselytutkimuksien mukaan yritysten investointisuunnitelmat indikoivat selvää kasvua. Tuotannollisten investointien pirtein kasvu koetaan kuitenkin tänä vuonna. Hidastuva maailmantalous heikentää yritysten investointihaluja lähitulevaisuudessa. Kone- ja laiteinvestointien ennustamme kasvavan 6,5 prosenttia tänä vuonna ja kasvun hidastuvan ensi vuonna 3,5 prosenttiin.

Rakennusinvestoinnit piristyvät selvästi. Uusien rakennuslupia myönnetään kasvavissa määrin etenkin asuinrakennuksiin. Kehitys heijastuu rakennusinvestointeihin. Odotamme rakennusinvestointien kasvavan 2,0 % kuluvana vuonna ja kasvun kiihtyvän 4,1 % ensi vuonna. Vuonna 2023 rakennusinvestointien kasvu hidastuu yhteen prosenttiin. Investointien volyyymi ylittää kuitenkin selvästi edellisen investointihuipun vuodelta 2018.

Työttömyys

Työmarkkinoilla kehitys on ollut yllättävän pirteää. Aiemmassa ennusteessa odotimme työttömyysasteen vuonna 2021 olevan 8,1 prosenttia ja vuonna 2022 7,4 prosenttia.

Työllisyystilanteen palautuminen on yllättänyt positiivisesti ja ennusteessamme työttömyysluvut paranevat kuluvana vuonna 7,6 prosenttiin ja edelleen 7,2 prosenttiin seuraavana vuonna. Työttömyyden väheneminen on ollut laaja-alaista, mutta viimesimät delta-variantin epävarmuustekijät ja talouden avaamisen viivästyminen

on rasittanut etenkin palvelu- ja matkailualojen työllisyyttä.

Työmarkkinoiden ripeä palautuminen on ollut omiaan tukemaan talouskasvua. Kaikkien työntekijöiden yhteenlaskettu palkkasumma onkin jo kuukausitasolla ohittanut pandemiaa edeltäneen tason, kuvastaen työmarkkinoiden nopeaa palautumista.

% -muutos vuoden takaisesta				Ennuste		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BKT	1,1	1,3	-2,9	3,3	2,3	1,2
Vienti	1,5	6,8	-6,7	3,9	6,6	1,5
Tuonti	5,7	2,3	-6,4	3,9	6,5	1,9
Kulutus	1,8	1,1	-3,1	2,7	2,1	1,5
<i>Yksityinen</i>	1,7	0,7	-4,7	2,8	2,7	1,9
<i>Julkinen</i>	2,0	2,0	0,5	2,4	1,0	0,6
Investoinnit	3,6	-1,6	-0,7	2,4	3,5	0,9
<i>Rakennukset</i>	4,7	-1,4	-0,4	2,0	4,1	1,0
<i>Koneet ja laitteet</i>	-1,7	-4,9	-0,6	6,5	3,0	1,1
<i>Aineeton (T&K)</i>	7,1	1,9	-2,0	-1,3	2,5	0,4
Tunnusluvut, %						
Palveluiden ja tavaroiden ulkomaankauppa, yli/alijäämä BKT:sta	-1,2	0,4	0,3	0,3	0,4	0,2
<i>Työttömyys</i>	7,4	6,7	7,8	7,6	7,2	6,6
<i>Inflaatio</i>	1,1	1,0	0,3	1,9	1,4	1,1

Yksityisen kulutuksen rakenne palautuu koronasta

Yksityisen kulutuksen voimakas supistuminen on yksi koronapandemian lukuisista taloudellisista vaikutuksista.

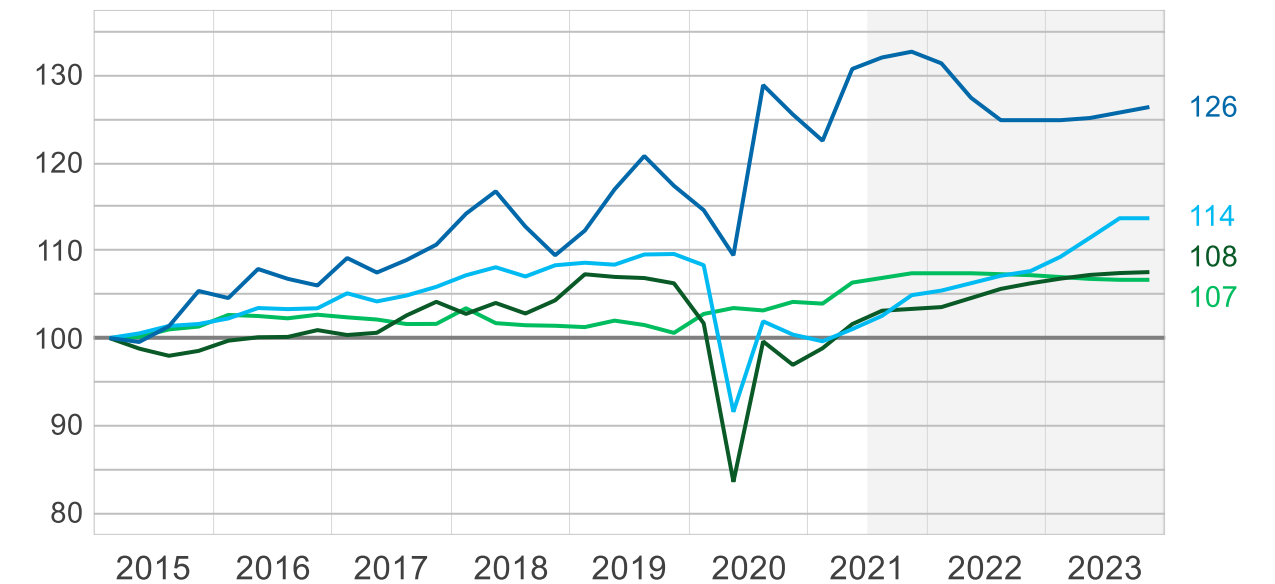
Virallisissa tilastoissa kulutus jaetaan neljään alakategoriaan: palvelut, kertakulutustavarat, puolittaiset kestokulutustavarat ja kestokulutustavarat. Eri alakategoriat käyttäytyvät eri tavalla taantumassa. Odotamme ennusteessamme pientä rekyyliä – koronassa koettu suuntaus pois palveluista kääntyy palvelukysynnän kasvuksi ja samalla pitkäkestoisten kulutustavaroiden kysyntä vähenee, kun kodin parannuksiin käytettävä rahasumma pienenee.

Palveluiden kulutus koki merkittävimmän pudotuksen. Tämä on luonnollista, koska rajoitteet tekivät monien palveluiden ostamisen mahdottomaksi, tästä esimerkkinä ravintola- ja majoituspalvelut. Rajoitusten ohella palveluiden kulutukseen vaikuttaa myös pelko tartunnasta – vaikka ravintolat ovat auki, kaikki asiakkaat eivät tartunnan pelossa välttämättä uskalla syödä ulkona.

Suomalaisten kotitalouksien kulutusmenot

— Kestävät kulutustavarat — Palvelut — Puolikestävät tavarat — Lyhytikäiset tavarat

Indeksi 2015=100

Lähde: Aktia, Macrobond, Tilastokeskus.

Pitkäkestoisten kulutustavaroiden kysyntä palautui voimalla pahimman pandemiapelon hellitettyä. Kotona vietetyn ajan selvä lisääntyminen kasvatti esimerkiksi kodinkoneiden, huonekalujen ja erilaisten remontointitarvikkeiden menekkiä. Odotamme kysynnän vähenevän tässä kategoriassa kahdesta syystä. Ensinnäkin hankinnat ovat pitkäkestoisia eikä niitä näin ollen tarvitse uusia pitkään aikaan, ja toiseksi, rajoitusten purku ja paluu kohti normaalia vähentää tarvetta kodin uudistamiselle ja ehos-tamiselle.

Tavarapuolella kertakulutustavaroiden kulutus kasvoi pandemiassa. Tähän kategoriaan kuuluu esimerkiksi elintarvikkeet, joiden kysyntä kasvoi, koska ravintolaruokailuja korvattiin kotiruoalla. Odotammekin ennusteessamme, että tämän kategorian kysyntä vähenee maltillisesti talouden avautuessa kunnolla ja kotiruokailuja korvataan ulkona syömisellä. Puolittaisia kestokulutustavaroita kulutettiin vaisusti. Tähän kategoriaan kuuluu esimerkiksi vaatteet.

Kiitos!

Lasse Corin

PÄÄEKONOMISTI, AKTIA PANKKI OYJ

Aktia on suomalainen varainhoitaja, pankki ja henkivakuuttaja, joka on luonut vaurautta ja hyvinvointia sukupolvelta toiselle jo 200 vuoden ajan. Palvelemme asiakkaitamme digitaalisten kanavien kautta kaikkialla ja kasvokkain toimipisteissämme pääkaupunkiseudulla sekä Turun, Tampereen, Vaasan ja Oulun seuduilla. Palkitun varainhoitomme rahastoja myydään myös kansainvälisesti. Työllistämme noin 930 henkilöä eri puolella Suomea. Aktian hallinnoitavat asiakasvarat (AuM) 31.12.2020 olivat 10,4 miljardia euroa ja taseen arvo 10,6 miljardia euroa. Aktian osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (AKTIA).

lasse.corin@aktia.fi

Twitter @lassecorin

Ajattele
pidemmälle
Aktia